

Âmme alacaklarının Tahsil Usulü hakkında Kanun

(Resmî Gazete ile ilânı : 28 . VII . 1953 - Sayı : 8469)

No.
6183

Kabul tarihi
21 . VII . 1953

BİRİNCİ KISIM

Genel Esaslar

Birinci Bölüm

Kanunun şümülü, terimler, vazifeliler ve satâhiyetliler

Kanunun şümülü

MADDE 1. — Devlete, vilâyet hususi idarelerine ve belediyelere ait vergi, resim, harç, ceza tahkik ve takiplerine ait muhakeme masrafı, vergi cezası, para cezası gibi asli, gecikme zammı, faiz gibi fer'i âmme alacakları ve aynı idarelerin akitten, haksız fiil ve haksız iktisaptan doğanlar dışında kalan ve âmme hizmetleri tatbikatından mütevellit olan diğer alacakları ile; bunların takip masrafları hakkında bu kanun hükümleri tatbik olunur.

Türk Ceza Kanununun para cezalarının tahsil şekli ve hapse tahvili hakkındaki hükümleri mahfuzdur.

Tahsili, Tahsili Emval Kanununa atfedilen alacaklar

MADDE 2. — Muhtelif kanunlarda Tahsili Emval Kanununa göre tahsil edileceği bildirilen her çeşit alacaklar hakkında da bu kanun hükümleri tatbik olunur.

Kanundaki terimler

MADDE 3. — Bu kanundaki âmme alacağı terimi :

1 nci ve 2 nci maddeler şümülüne giren alacakları;

Âmme borçlusu veya borçlu terimi :

Âmme alacağını ödemek mecburiyetinde olan hakiki ve hükmi şahısları ve bunların kanuni temsilci veya mirasçıları ve vergi mükelleflerini, vergi sorumlusunu, kefil ve yabancı şahıs ve kurumlar temsilcilerini;

Alacaklı âmme idaresi terimi :

Devleti, vilâyet hususi idarelerini ve belediyeleri;

Tahsil dairesi terimi :

Alacaklı âmme idaresinin bu kanunu tatbik etmekle vazifeli dairesini, servisini, memur veya memurlarını;

Yalnızca mal olarak geçen terim :

Menkul, gayrimenkul «Gemiler dâhil» mallarla, her çeşit hak ve alacakları:

Para cezaları terimi :

Âmme, tazminat, inzibati mahiyette olsun olmasın bütün para cezalarını,

Takibat giderleri terimi :

Cebrî icradan mütevellit muameleler sırasında yapılan zor kullanma, ilân, haciz, nakil ve muhafaza giderleri gibi her türlü giderleri ; ifade eder.

Salâhiyetliler ve mesuliyetleri

MADDE 4. — Âmme idarelerinin bu kanunu tatbika salâhiyetli memurlarının vazifelerini teşkilât ve vazife kanunları veya bu konu ile ilgili diğer kanun veya nizamname ve talimatnameler, mesuliyetlerini de ; mesuliyeti tesis eden kanunlar tâyin eder.

Takibata salâhiyetli tahsil dairesi

MADDE 5. — Takibat, alacaklı âmme idaresinin mahallî tahsil dairesince yapılır.

Borçlu veya malları başka mahallerde bulunduğu takdirde, tahsil dairesi borçlunun veya mallarının bulunduğu mahalde yapılacak takipleri o mahaldeki aynı neviden âmme idaresinin tahsil dairelerine niyabeten yaptırır.

Yardım mecburiyeti

MADDE 6. — Tahsil dairelerince bu kanuna göre yapılan tebliğ ve verilen emirleri derhal yapmaya ve neticesini geciktirmeksizin tahsil dairesine bildirmeye alâkadarlar mecburdurlar.

Makbul bir özre dayanmadan bu mecburiyeti ifa etmeyenler hakkında Cumhuriyet Saycılığınca umumî hükümlere göre doğrudan doğruya takibat yapılır.

Borçlunun ölümü

MADDE 7. — Borçlunun ölümü halinde, mirası reddetmemiş mirasçılar hakkında da bu kanun hükümleri tatbik edilir. Borçlunun ölümünden evvel başlamış olan muamelelere devam olunur. Terekenin bir mahkeme veya iflâs dairesi tarafından tasfiyesini gerektiren haller bu hükmün dışındadır.

Mirasın tutulan defter mucibince kabulü halinde, mirasçı, deftere kaydedilmemiş olsa dahi âmme alacağından mirastan kendisine düşen miktar ile mesuldür.

Defter tutma muamelesinin devamı müddetince satış yapılamaz.

Tebliğler ve müddetlerin hesaplanması

MADDE 8. — Hilâfına bir hüküm bulunmadıkça bu kanunda yazılı müddetlerin hesaplanmasında ve tebliğlerin yapılmasında Vergi Usul Kanunu hükümleri tatbik olunur.

İkinci Bölüm*Âmme alacaklarının korunması***I****Teminat hükümleri***Teminat isteme*

MADDE 9. — Vergi Usul Kanununun 324 nci maddesinde sayılan hallere temas eden bir âmme alacağının salınması için gereken muamelelere başlanmış olduğu takdirde, vergi incelemesine salâhiyetli memurlarca yapılan ilk hesaplara göre belirtilen miktar üzerinden tahsil dairelerince teminat istenir.

Türkiye’de ikametgâhı bulunmayan âmme borçlusunun durumu, âmme alacağının tahsilinin tehlikede olduğunu gösteriyorsa, tahsil dairesi kendisinden teminat istiyebilir.

Teminat ve değerlendirilmesi

MADDE 10. — Teminat olarak şunlar kabul edilir :

1. Para;
2. Bankalar tarafından verilen teminat mektupları;
3. Hazine tahvil ve bonoları;
4. Hükümetçe belli edilecek Millî esham ve tahvilât «Bu esham ve tahvilât, teminatın kabul edilmesine en yakın borsa cetvelleri üzerinden % 15 noksaniyle değerlendirilir.»;
5. İlgililer tarafından gösterilen ve alacaklı âmme idarelerince haciz varakalarına müsteniden haczedilen menkul ve gayrimenkul mallar.

Teminat sonradan tamamen veya kısmen değerini kaybeder veya borç miktarı artarsa, teminatın tamamlanması veya yerine başka teminat gösterilmesi istenir.

Borçlu verdiği teminatı kısmen veya tamamen aynı değerde başkalariyle değiştirebilir.

Şahsi kefalet

MADDE 11. — 10 ncü maddeye göre teminat sağlayamayanlar muteber bir şahsı müteselsil kefil ve müşterek müteselsil borçlu gösterebilirler.

Şahsi kefalet tesbit edilecek şartlara uygun olarak noterden tasdikli mukavele ile tesis olunur.

Şahsi kefaleti ve gösterilen şahsı kabul edip etmemekte alacaklı tahsil dairesi muhtardır.

Âmme alacağını ödiyen kefile buna dair bir belge verilir.

Teminat hükmünde olan eşya

MADDE 12. — Bar, otel, han, pansiyon, çalgılı yerler, sinemalar, oyun ve dans yerleri, birahane, meyhane, genel avlular içerisinde bulunan eşya ve malzeme 2004 sayılı İcra ve İflâs Kanununun 270, 271 nci maddeleri hükümleri mahfuz kalmak şartıyla bu müesseselerin işletilmesinden doğan âmme borçlarına karşı teminat hükmündedir.

Noterden tasdikli icar mukavelesinde gayrimenkul sahibinin demirbaşı olarak

kayıtlı eşya ve malzemesi ile otel, han ve pansiyonlardaki misafir ve kiracıların kendilerine ait eşyaları bu hükümden harihtir.

Üçüncü şahısların Medeni Kanunun 688 ve Borçlar Kanununun 222 nci maddelerine müsteniden yapacakları istihkak iddiaları mahfuz kalmak şartıyla, bu yerlerdeki mallar üzerindeki istihkak iddiaları alacaklı âmme idaresinin bu teminat hakkını ihlâl etmez.

II

İhtiyati haciz

İhtiyati haciz

MADDE 13. — İhtiyati haciz aşağıdaki hallerden her hangi birinin mevcudiyeti takdirinde hiçbir müddetle mukayyet olmaksızın alacaklı âmme idaresinin mahallî en büyük memurunun kararıyle, haczin ne suretle yapılacağına dair olan hükümlere göre, derhal tatbik olunur :

1. 9 ncu madde gereğince teminat istenmesini mucip haller mevcut ise;
2. Borçlunun belli ikametgâhı yoksa;
3. Borçlu kaçmışsa veya kaçması, mallarını kaçırması ve hileli yollara sapması ihtimalleri varsa;
4. Borçludan teminat göstermesi istendiği halde belli müddette teminat veya kefil göstermemiş yahut şahsi kefalet teklifi veya gösterdiği kefil kabul edilmemişse;
5. Mal bildirimine çağrılan borçlu belli müddet içinde mal bildiriminde bulunmamış veya noksan bildirimde bulunmuşsa;
6. Hüküm sâdır olmuş bulunsun bulunmasın para cezasını müstelzim fii' dolayısıyla âmme dâvası açılmış ise;
7. İptali istenen muamele ve tasarrufun mevzuunu teşkil eden mallar, bu mallar elden çıkarılmışsa elden çıkaranın diğer malları hakkında uygulanmak üzere, bu kanunun 27, 29, 30 ncu maddelerinin tatbikını icabettiren haller varsa.

İhtiyati hacizde borçlu tarafından gösterilecek teminat

MADDE 14. — İhtiyaten haczolunan mallar istenildiği zaman para veya ayın olarak verilmek ve bu hususu temin için malların kıymetleri depo edilmek yahut tahsil dairesinin bulunduğu mahalde ikametgâh sahibi bir şahıs müteselsil kefil gösterilmek şartıyla borçluya ve mal üçüncü şahıs yedinde haczolunmuşsa bir taahhüt senedi alınarak kendisine bırakılabilir.

İhtiyati hacze itiraz

MADDE 15. — Haklarında ihtiyati haciz tatbik olunanlar haczin tatbiki, giyapta yapılan hacizlerde haczin tebliği tarihinden itibaren 7 gün içinde alacaklı tahsil dairesine ait itiraz işlerine bakan vergi itiraz komisyonu nezdinde ihtiyati haciz sebebine itiraz edebilirler.

İtirazın şekli ve incelenmesi hususunda Vergi Usul Kanunu hükümleri tatbik olunur. Bu ihtilâflar itiraz komisyonlarınca diğer işlere takdimen incelenir ve karara bağlanır. İtiraz komisyonlarının bu konuda verecekleri kararlar kesindir.

İhtiyati haczin kaldırılması

MADDE 16. — Borçlu, 10 ncü maddenin 5 nci bendinde yazılı menkul mallar hariç olmak üzere, mezkûr maddeye göre teminat gösterdiği takdirde ihtiyati haciz, haczi koyan merci tarafından kaldırılır.

III

*İhtiyati tahakkuk**İhtiyati tahakkuk*

MADDE 17. — Aşağıdaki hallerden birinin bulunması takdirinde vergi dairesi müdürünün yazılı isteği üzerine defterdar mükellefin henüz tahakkuk etmemiş Gelir, Kurumlar, Esnaf, Veraset ve İntikal, İmalât Muamele, İstihlâk, Nakliyat vergilerinin, Damga Resminin ve bunların zam ve cezalarının derhal tahakkuk ettirilmesi hususunda yazılı emir verebilir.

Vergi dairesi müdürü bu emri derhal tatbik eder :

1. 13 ncü maddenin 1, 2, 3 ve 5 nci bentlerinde yazılı ihtiyati haciz sebeplerinden birisi mevcut ise;
2. Mükellef hakkında 110 ncü madde gereğince takibata girilmişse;
3. Teşebbüsün muvazaalı olduğu ve hakikatte başkasına aidiyeti hakkında deliller elde edilmişse.

İhtiyati tahakkukun neticeleri

MADDE 18. — Hakkında 17 nci maddede gereğince muamele yapılan mükellefin mezkûr maddede yazılı vergi, resim ve cezalarından matrahı belli olanlar, itirazlı olsun olmasın, hesap edilen miktar üzerinden derhal tahakkuk ettirilir.

Geçmiş yıllara ve cereyan etmekte olan yılın geçen aylarına ait matrahı henüz belli olmıyan ve 17 nci maddede sayılan vergi, resim ve cezaları geçici olarak ve haricî karinelere göre takdir yolu ile tesbit ettirilen matrahlar üzerinden hesaplanır. Bu suretle hesap olunan vergi, resim ve bunların zam ve cezaları derhal tahakkuk ettirilir.

Bu esasa göre tahakkuk eden vergi ve resimler ve bunların zam ve cezaları kanunlarına göre ödeme zamanları gelmeden tahsil olunmaz. Ancak bunlar için derhal ihtiyati haciz tatbik olunur. 17 nci maddenin 3 ncü bendine giren hallerde ihtiyati haciz muvazaalı teşebbüsten vergi ve resim bakımından faydalananların malları hakkında tatbik olunur.

Bu maddedeki geçici takdirler, takdir komisyonları tarafından, talep tarihinden itibaren âzami bir hafta içinde yapılır.

İhtiyati tahakkukun düzeltilmesi

MADDE 19. — Alacağın hususi kanununa göre tahakkukundan sonra, ihtiyati tahakkukla hususi kanununa müstenit tahakkuk arasındaki fark, hususi kanununa müstenit tahakkuka göre düzeltilir.

Bu düzeltmenin yapılabilmesi için beyannameye müstenit tarhiyatta verilen beyannamenin tetkik edilerek kabul edilmiş olması, itirazlı tarhiyatta kesinleşmenin vukuu, Devlet Şûrasına müracaat edilmiş olan hallerde Devlet Şûrasından nihai bir kararın çıkmış olması lâzımdır.

İhtiyati tahakkuk mevzuu olan devre beyannamesinin, verildiği tarihten iti-

baren en geç iki ay içinde tetkiki mecburidir. Bu müddet içinde tetkik yapılmadığı takdirde, bu sebeple düzeltme geciktirilmez.

İhtiyati tahakkuka itiraz

MADDE 20. — Haklarında ihtiyati tahakkuk üzerine ihtiyati haciz tatbik olunanlar ihtiyati tahakkuk sebeplerine ve miktarına 15 nci madde gereğince itirazda bulunabilirler.

IV

Diğer korunma hükümleri

Âmme alacaklarında rüçhan hakkı

MADDE 21. — Üçüncü şahıslar tarafından haczedilen mallar paraya çevrilmeden evvel o mal üzerine âmme alacağı için de haciz konulursa bu alacak da hacze iştirak eder ve aralarında satış bedeli garameten taksim olunur.

Rehinli alacaklıların hakları mahfuzdur. Ancak, Gümrük Resmi, Bina ve Arazi Vergisi gibi eşya ve gayrimenkulün aynından doğan âmme alacakları o eşya ve gayrimenkul bedelinden tahsilinde rehinli alacaklardan evvel gelir.

Borçlunun iflâsı, mirasın reddi ve terekenin resmi tasfiyeye tâbi tutulması hallerinde âmme alacakları hakkında İcra ve İflâs Kanununun 206 ncı maddesindeki sıraya göre muamele yapılır.

Âmme alacaklarını kesip ödemek mecburiyetinde olanlar

MADDE 22. — Âmme alacağını borçlusundan kesip tahsil dairesine ödemek mecburiyetinde olan hakiki ve hükmi şahıslar, bu vazifelerini kanunlarında veya bu kanunda belli edilen zamanlarda yerine getirmedikleri takdirde, ödenmiyen alacak bu hakiki ve hükmi şahıslardan bu kanun hükümlerine göre tahsil olunur.

Tahsil edilen âmme alacaklarından yapılacak reddiyat sebebiyle mahsuplar

MADDE 23. — Tahsil edilip de kanuni sebeplerle reddi icabeden âmme alacakları, istihkak sahiplerinin reddiyatı yapacak olan âmme idaresine olan muaccel borçlarına mahsup edilmek suretiyle reddolunur.

Umumi Bütçeden reddedilen paralar arasında hususi idarelerle belediyelere ait olan kısımları ret ve mahsup olunduğu senede bu idareler nam ve hesabına ayrılacak hisselerden Hazinece tevkif ve mahsup olunur.

İptal dâvası açılması

MADDE 24. — Âmme borçlusunun bu kanunun 27, 28, 29 ve 30 ncü maddelerinde yazılı tasarruf ve muamelelerinin iptali için umumi mahkemelerde dâva açılır ve bu dâvalara diğer işlere takdimen umumi hükümlere göre bakılır.

İptal talebinde muhatap

MADDE 25. — İptal borçlu ile hukuki muamelede bulunan veya borçlu tarafından kendilerine ödeme yapılan kimselerle, bunların mirasçılarına ve suiniyet sahibi diğer üçüncü şahıslara karşı istenir.

Hükümsüz sayılmada zaman aşımı

MADDE 26.— 27, 28, 29 ve 30 ncü maddelerde sözü geçen tasarrufların vukuu tarihinden beş yıl geçtikten sonra mezkûr maddelere istinaden dâva açılmaz.

İvazsız tasarrufların hükümsüzlüğü

MADDE 27. — Âmme alacağını ödememiş borçlulardan, müddetinde veya hapsen tazyikına rağmen mal beyanında bulunmayanlarla, malı bulunmadığını bildiren veyahut beyan ettiği malların borcuna kifayetsizliği anlaşılanların ödeme müddetinin başladığı tarihten geriye doğru iki yıl içinde veya ödeme müddetinin başlamasından sonra yaptıkları bağışlamalar ve ivazsız tasarruflar hükümsüzdür.

Bağışlama sayılan tasarruflar

MADDE 28. — Yirmi yedinci maddenin tatbiki bakımından aşağıdaki tasarruflar bağışlama hükmündedir :

1. Üçüncü dereceye kadar (bu derece dâhil) kan hısımlariyle, eşler ve ikinci dereceye kadar (bu derece dâhil) sıhri hısımlar arasında yapılan ivazlı tasarruflar;
2. Kendi verdiği malın, aktin yapıldığı sıradaki değerine göre borçlunun ivaz olarak pek aşağı bir fiyat kabul ettiği akitler;
3. Borçlunun kendisine yahut üçüncü bir şahıs menfaatine kaydı hayat şartıyla irat ve intifa hakkı tesis ettiği akitler.

Hükümsüz sayılan diğer tasarruflar

MADDE 29. — Âmme alacağını ödemiye borçlulardan müddetinde veya hapsen tazyikına rağmen mal beyanında bulunmayanlarla, malı bulunmadığını bildiren veyahut beyan ettiği malların borcuna kifayetsizliği anlaşılanların ödeme müddetinin başladığı tarihten geriye doğru iki yıl içinde veya ödeme müddetinin başlamasından sonra yaptıkları tasarruflardan aşağıda belirtilenler hükümsüzdür :

1. Borçlunun teminat göstermeyi evvelce taahhüt etmiş olduğu haller müstesna olmak üzere borçlu tarafından mevcut bir borcu temin için yapılan rehinler;
2. Borca karşılık para veya nûtat ödeme vasıtalarından gayri bir suretle yapılan ödemeler;
3. Vâdesi gelmemiş bir borç için yapılan ödemeler.

Âmme alacağının tahsiline imkân bırakmamak maksadiyle yapılan tasarruflar

MADDE 30. — Borçlunun malı bulunmadığı veya borca yetmediği takdirde âmme alacağının bir kısmının veya tamamının tahsiline imkân bırakmamak maksadiyle borçlu tarafından yapılan bir taraflı muamelelerle borçlunun maksadını bilen veya bilmesi lâzımgelen kimselerle yapılan bütün muameleler tarihleri ne olursa olsun hükümsüzdür.

Üçüncü şahısların hakları ve mecburiyetleri

MADDE 31. — 27, 28, 29 ve 30 ncü maddelerde sözü edilen tasarruf ve muamelelerden faydalananlar elde ettiklerini, elden çıkarmışlarsa takdir edilecek bedelini vermeye bu kanun hükümleri dairesinde mecburdurlar. Bunlar karşılık olarak verdikleri şeyden dolayı alacaklı âmme idaresinden bir talepte bulunamazlar.

Tasfiye halinde vazifeliiler

MADDE 32. — Hükmi şahısların tasfiyesinde bunların borçlu bulundukları âmme alacaklarını ödeme ve bu kanun hükümlerinin tatbikiyla ilgili vecibeleri tasfiye memurlarına, hükmi şahsiyeti olmıyan ortaklıklarla yabancı kurumların Türkiye'deki şube, ajans ve mümessilliklerinin tasfiyesinde bunların vecibeleri tasfiyeyi yürütenlere geçer.

Tasfiye halinde mesuliyet

MADDE 33. — Tasfiye memurları veya tasfiyeyi yürütenler, tasfiyenin başladığını üç gün içinde ilgili tahsil dairelerine bildirmek mecburiyetindedirler.

Tasfiye memurları veya tasfiyeyi yürütenler, âmme idarelerinin her türlü alacaklarını ödemedi veya ödemek üzere ayırmadan önce tasfiye sonucunda elde edileni dağıtamazlar veya bunlar üzerinde her hangi bir şekilde tasarrufta bulunamazlar. Aksi halde tahakkuk etmiş ve edecek âmme alacaklarından tasfiye memurları veya tasfiyeyi yürütenler şahsan ve müteselsilen mesul olurlar. Bu mesuliyet yapılan tasarrufların ifade ettiği para miktarını geçemez.

Bunların ödedikleri borçlar için âmme alacağı ödenmeden kendilerine dağıtım yapılmış olanlara rücu hakları mahfuzdur.

Ortaklığın feshini isteme

MADDE 34. — Borçluya ait mal bulunmadığı veya âmme alacağını karşılamaya yetmediği yahut borçlu veya ortaklık tarafından bu kanuna göre teminat gösterilmediği takdirde, borçlunun sermayesi eshama münkasım olmıyan ortaklıklardaki hisselerinden âmme alacağının tahsili için genel hükümler dairesinde ortaklığın feshi istenebilir.

Sermayesi eshama münkasım komandit şirketlerin komandite şeriklerinin borçları için bu madde hükmi mezkûr şirketler hakkında da tatbik olunur.

Limitet ortaklıkların âmme borçları

MADDE 35. — Limitet ortaklıkların ödenmiyen ve tahsil imkânı bulunmiyan âmme borçlarından dolayı ortaklar vaz'ettikleri veya vaz'ını taahhüt eyledikleri sermaye miktarında doğrudan doğruya mesul ve bu kanun hükümleri gereğince takibata tâbi tutulurlar.

Birleşme, devir ve şekil değiştirme halleri

MADDE 36. — Bu kanunun tatbiki bakımından :

a) İki veya daha ziyade hükmi şahsın birleşmesi halinde yeni kurulan hükmi şahıs ;

b) Devir halinde devir alan hükmi şahıs ;

c) Şekil değiştirme halinde yeni hükmi şahıs ;

birleşen, devir alınan veya eski şekildeki hükmi şahıs veya şahısların yerine geçer.

Üçüncü Bölüm*Ödeme**Ödeme zamanı ve önce ödeme*

MADDE 37. — Âmme alacakları hususi kanunlarında belli edilen zamanlarda ödenir.

Hususi kanunlarında ödeme zamanı tesbit edilmemiş âmme alacakları Maliye Vekâletince belirtilecek usule göre yapılacak tebliğden itibaren bir ay içinde ödenir.

Bu ödeme müddetinin son günü âmme alacağının vâdesi günüdür.

Âmme borçlusu isterse borcunu belli zamanlardan önce ödiyebilir.

Taksitlerin zamanında ödenmemesi

MADDE 38. — Taksitle ödenmesi gereken âmme alacağının taksitleri vâdesinde ödenmezse alacağın tamamı muaccel olur.

Haczedilen malların paraya çevrilmesinden önce paraya çevirme tarihine kadar yapılan takip giderleri, gecikme zamları ve varsa cezaları alacağın tamamını muaccel kılan taksitle beraber rıza ile ödendiği takdirde diğer taksitler asıl ödeme sürelerinde tahsil olunur.

Ödeme yeri

MADDE 39. — Hususi kanunlarında ödeme yeri gösterilmemiş âmme alacakları, borçlunun ikametgâhının bulunduğu yer tahsil dairesine ödenir.

Hususi kanunlarında ödeme yeri gösterilmiş olsun olmasın borçlunun alacaklı tahsil dairesindeki hesabı bildirmek şartıyla bu yerin belediye sınırları dışındaki tahsil dairelerine de ödeme yapılabilir. Bu fıkra gereğince yapılacak ödemeler tahsildarlara yapılamaz.

Ödeme şekli, makbuz

MADDE 40. — Ödeme, alacaklı tahsil dairesinin salâhiyetli ve mesul memurları tarafından verilecek makbuz karşılığı yapılır.

Makbuz karşılığı yapılmıyan ödemelerle salâhiyetli ve mesul memurlardan başkalarına yapılan ödemeler âmme alacağına mahsup edilemez.

Âmme alacaklarının tahsilinde kullanılan makbuzların şeklini ilgili âmme idareleri tâyin eder.

Borçlular makbuzlarını âmme alacağının tahsil zaman aşımı müddeti sonuna kadar saklamaya ve salâhiyetli memurlarca istendiğinde göstermeye mecburdurlar.

Makbuzun borçluya posta ile gönderilmesi gerektiği hallerde posta masrafı alacaklı âmme idaresine aittir.

Hususi kanunlarındaki makbuz verilmesinden başka şekillerde yapılan tahsilâta ait hükümler mahfuzdur.

Hususi ödeme şekilleri

MADDE 41. — Maliye Vekâletinin tâyin edeceği yerlerde, nevileri mezkûr Vekâletçe tesbit edilecek âmme alacakları, bu Vekâletçe isimleri belirtilecek bankalar delâletiyle veya postaneler vasıta kılınmak suretiyle ödenebilir.

Maliye Vekâleti bu madde gereğince ödeme yapılmasını ihtiyar ettiği takdirde, ödemenin :

1. Çizgili çek kullanılmak suretiyle;
 2. Mükellef hesabından aynı bankadaki ilgili vergi dairesi veya Merkez Bankası hesabına münakale suretiyle;
 3. Vergi dairelerinin veya Merkez Bankasının hesabı bulunan bankalara bu daireler hesabına ödeme suretiyle;
 4. Postaneler vasıta kılınmak suretiyle;
- yapılmasını düzenlemeye salâhiyetlidir.

Çekle veya münakale emri ile ödemeye ait hususi hükümler

MADDE 42. — Çizgili çekle yapılan ödemeler Ticaret Kanunu hükümlerine tâbidir, ancak :

1. Âmme alacağının ödenmesi için düzenlenen çek ilgili vergi dairesi adına, emre muharrer olmadığı kaydı ile ve bir banka üzerine çekilir. Alacağın teşhisine yaramak ve Ticaret Kanununa aykırı olmamak üzere çek üzerine dercedilecek malûmatı tesbit etmeye Maliye Vekâleti salâhiyetlidir;

2. Çek veya münakale emrinin her hangi bir sebeple tediye edilmemesi halinde âmme alacaklısının borçluya karşı rücu hakkı mahfuzdur.

2 numaralı fıkra gereğince muamele yapıldığı takdirde çek veya münakale emrinin kabul edilmemesi keyfiyeti tevsik ve bu durum münakale istiyene, keşideciye veya bunların temsilcilerine tebliğ edilerek kabul edilmeyen çek iade olunur.

Çeklerde tanzim tarihi

MADDE 43. — Çekler tahsil dairesine veya postaya verildiği tarihle veya en çok bir gün evvelki tarihle tanzim edilmiş olmalıdır. Daha eski tarihli çekler kabul edilmez.

Hususi ödeme şekillerinde ödeme tarihi

MADDE 44. — 41 nci maddeye göre yapılan ödemelerde çekin tahsil dairesine veya postaya verildiği, paranın bankaya veya postaneye yatırıldığı, münakale emrinin bankaya veya postaya verildiği gün ödeme yapılmış sayılır.

42 nci maddenin 2 numaralı fıkrası hükmü mahfuzdur.

Vergi cüzdanları

MADDE 45. — Vergi, resim gibi belli bir âmme alacağı ile devamlı surette mükellef tutulanlar adına tahakkuk ettirilen âmme alacakları ile bunlardan yapılan tahsilâtı göstermek üzere vergi cüzdanları düzenlenebilir.

Vergi cüzdanlarının fiyatı, şekli ve ihtiva edeceği asgari bilgiler Maliye Vekâletince tesbit olunur. Diğer âmme idareleri alacaklarının mahiyetine uygun olarak bu cüzdanların şeklinde ve kullanış tarzında değişiklik yapabilirler.

İstiyen borçlulara bedeli karşılığında vergi cüzdanı verilir.

Vergi cüzdanlarındaki her türlü bilgiler ve tahsile dair yapılan kayıtlar tahsil daireleri tarafından yazılır, imzalanır ve mühürlenir.

Borçlular istedikleri takdirde bankalar, borçluların yaptıkları ödemeleri göstermek üzere kendilerine vergi cüzdanı verirler, bu cüzdanlardaki ödemeye ait kayıtlar bankalar tarafından yazılır.

Gerek tahsil daireleri, gerek bankalar tarafından verilen vergi cüzdanlarına yapılan bu kayıtlar Damga Resminden muaftır.

Ödemenin ispatı

MADDE 46. — Âmme alacağının ödendiği, salâhiyetli ve mesul memurlar tarafından verilen makbuzlarla, tahsil daireleri veya bankalar tarafından vergi cüzdanlarına yazılarak imzalanıp mühürlenene tahsile ait kayıtlarla ispat olunabilir.

42 nci maddenin 2 numaralı fıkrası hükmü mahfuzdur.

Ödemenin mahsup edileceği alacaklar

MADDE 47. — Âmme alacağına karşılık cebren tahsil olunan paralar önce parayı tahsil eden dairenin takip mevzuu olan alacağının aslına, sonra ceza, zam, faiz ve takip giderleri gibi fer'ilerine, âmme alacağı kısmen teminatlî ise önce teminatı bulunmayan kısımlara, artarsa borçlunun aynı âmme idaresinin takibe iştirak etmiş olan diğer alacaklı tahsil dairelerine olan borçlarına aynı sıra gereğince mahsup edilir.

Âmme alacağına karşı rızaen yapılan ödemeler aşağıdaki sıraya göre :

- a) Daha evvel zaman aşımına uğriyacak olana;
 - b) Borçlar aynı tarihte zaman aşımına uğriyacaksa her boreca borçla mütenasip bir miktar;
 - c) Teminatsız veya az teminatlî olana;
- mahsup edilir.

Dördüncü Bölüm

Tecil, tehir, gecikme zammı

Tecil

MADDE 48. — Âmme borcunun vâdesinde ödenmesi veya haczin tatbiki veya hacz olunmuş malların paraya çevrilmesi âmme borçlusunu çok zor duruma düşürecekse, borçlu tarafından yazı ile istenmiş ve teminat gösterilmiş olmak şartıyla, alacaklı âmme idaresince veya yetkili kılacağı makamlarca âmme alacağı iki yıl geçmemek üzere ve faiz alınarak tecil olunabilir.

Tecil salâhiyetini kullanacak ve bu salâhiyeti devredecek olanlar, Devlete ait âmme alacaklarında ilgili vekiller, vilâyet hususi idarelerine ait âmme alacaklarında valiler, belediyelere ait âmme alacaklarında belediye reisleridir.

Teminat, aslı ve fer'î âmme alacaklarını karşılayacak miktarda olur. Haciz yapılmışsa mahcuz mal değeri tutarınca teminat yerine geçer.

Tecilde taksit zamanları ve diğer şartlar tecile salâhiyetli makamlarca tesbit olunur.

Tecil şartlarına riayet edilmemesi, değerini kaybeden teminatın veya mahcuz malların tamamlanmaması veya yerlerine başkalarının gösterilmemesi hallerinde âmme alacağı muaccel olur.

İcranın kaza mercilerince tehiri

MADDE 49. — İdarece tecil edilmiş bir âmme alacağı hakkında kaza mercilerince icranın tehiri kararı verilmişse : Kaza mercilerinin tehir müddeti tecil müd-

detinden az olduğu takdirde; tecil olunan alacak icranın tehiri müddetinin sonundan tecil müddeti sonuna kadar olan müddet içinde ve kaza mercilerinin tehiri dolaşısıyla zamanında ödenmemiş borç miktarıyla birlikte yeniden taksite bağlanarak alınır. Kaza mercilerinin tehir müddeti tecil müddetinden çok ise; evvelce yapılan tecil hükümsüzdür.

Takibatın kaza mercilerince tehiri iki senelik tecil müddetini aştığı takdirde tecil müddeti uzatılmaz.

Ölüm halinde takibin geri bırakılması

MADDE 50. — Karısı yahut kocası, kan ve sıhriyet itibarıyla usul veya furuundan birisi ölen borçlu hakkındaki takip ölüm günü ile beraber üç gün için geri bırakılır.

Borçlunun ölümü halinde terekenin borçlarından dolayı ölüm günü ile beraber üç gün için takip geri bırakılır. Üç günün bitiminde terekenin borçları için takibata devam olunur.

Mirasçılar, mirası kabul veya ret etmemişlerse bu hususta Medeni Kanundaki muayyen müddetler geçinceye kadar takip geri bırakılır.

Gecikme zammı, nispet ve hesabı

MADDE 51. — Âmmе alacağının ödeme müddeti içinde ödenmiyen kısmına vâde gününü takip eden günden itibaren bir aylık müddet için % 10, mütaakıp her ay için % 2 gecikme zammı tatbik olunur. Ay kesirleri tam ay olarak hesap edilir.

Gecikme zammı bir liradan az olamaz, 50 kuruş ve daha aşağı zam kesirleri hesaba katılmaz, 50 kuruşu aşan zam kesirleri liraya çıkarılır.

Ceza mahiyetindeki âmmе alacaklarına ayrıca gecikme zammı tatbik olunmaz. Gecikme zammı, bu zammın tatbik olunduğu âmmе alacağının bir mislini geçemez.

Gecikme zammında tatbik müddeti ve diğer hükümler

MADDE 52. — Gecikme zammının tatbik müddeti âmmе alacağının tecilinde tecilin yapıldığı, cebren tahsilde haczin tatbik edildiği, iflâs halinde iflâsın açıldığı, aciz halinde bu durumun sabit olduğu güne kadar olan müddettir.

Haciz tatbiki halinde, gecikme zammının tatbik müddeti hacizle karşılanan borç miktarı için sona erer.

Gecikme zammının önceden borçluya bildirilmesi gerekmez.

Aslın ödenmiş olması gecikme zammının takip ve tahsiline mâni değildir.

Köylerde gecikme zammı

MADDE 53. — Gelir, Kurumlar vergileriyle bu vergilere tâbi şahıslar ve müesseselerin muamele ve istihlâk vergileri hariç olmak üzere belediye hudutları dışındaki köylerde tahsildarlar tarafından tahsil olunan âmmе alacakları ödeme müddeti içinde ödenmediği takdirde bunlar için yalnız % 10 gecikme zammı tatbik olunur.

Ödeme müddeti geçmiş olmasına rağmen tahsildarların gidemediği köylerdeki borçlulara bu zam, tahsildarın ilk uğradığı zaman içinde borçlarını ödemedikleri takdirde tatbik olunur.

İKİNCİ KISIM**Âmme alacağının cebren tahsili****Birinci Bölüm***Cebren tahsil ve takip esasları**Cebren tahsil ve şekilleri*

MADDE 54 — Ödeme müddeti içinde ödenmiyen âmme alacağı tahsil daire-since cebren tahsil olunur. Cebren tahsil aşağıdaki şekillerden her hangi birinin tatbiki suretiyle yapılır:

1. Âmme borçlusu tahsil dairesine teminat göstermişse, teminatın paraya çevrilmesi yahut kefilin takibi;
2. Âmme borçlusunun borcuna yetecek miktardaki mallarının haczedilerek paraya çevrilmesi;
3. Gerekli şartlar bulunduğu takdirde borçlunun iflâsının istenmesi.

Ödeme emri

MADDE 55. — Âmme alacağını vâdesinde ödemiyenlere, 7 gün içinde borçlarını ödemeleri veya mal bildiriminde bulunmaları lüzumunu bir «Ödeme emri» ile tebliğ olunur.

Ödeme emrinde borcun asıl ve ferilerinin mahiyet ve miktarları, nereye ödeneceği, müddetinde ödemediği veya mal bildiriminde bulununcaya kadar üç ayı geçmemek üzere hapis ile tazyik olunacağı, gerçeğe aykırı bildirimde bulunduğu takdirde hapis ile cezalandırılacağı kayıtlı bulunur. Ayrıca, borçlunun 114 ncü maddedeki vazifeleri ve bu vazifeleri yerine getirmediği takdirde hakkında tatbik edilecek olan ceza bu ödeme emrinde kendisine bildirilir.

Belediye hududu dışındaki köylerde bulunan borçlulara ödeme emirleri muhtarlıkça tebliğ olunur. Ödeme emirlerinin muhtarlığa tevdi tarihinden itibaren 15 gün içinde tebligat yapılmadığı takdirde ödeme emirleri tebliğ edilmemiş olan borçluların isimleri ödeme emri hükmü ve mahiyetindeki bir «Ödeme cetveline» alınarak borçlular borçlarını ödemeye ve mal bildiriminde bulunmaya çağırılırlar. Ödeme cetveli köy ihtiyar kurulu kapısına bir örneği de köyde herkesin görebileceği umumi bir mahalle 10 gün müddetle asılmak suretiyle tebliğ olunur ve cetvelin asıldığı köy muhtarlığınca münadi vasıtasıyla ilân olunur. Cetvel asılırken ve indirilirken keyfiyet muhtarlıkça zabıt varakasıyla tesbit edilir. Cebren tahsil ve takip ödeme emrinin tebliği veya ödeme cetvelinin indirilmesi tarihinde başlamış olur.

Borcunu vâdesinde ödemiyenlere ait malları elinde bulunduran üçüncü şahıslardan bu malları 7 gün içinde bildirmeleri istenir.

Teminatlı alacaklarda takip

MADDE 56. — Karşılığında teminat gösterilmiş bulunan âmme alacağı vâdesinde ödenmediği takdirde, borcun 7 gün içinde ödenmesi, aksi halde teminatın paraya çevrileceği veya diğer şekillerle cebren tahsile devam olunacağı borçluya bil-

dirilir. 7 gün içinde borç ödenmediği takdirde teminat bu kanun hükümlerine göre paraya çevrilerek âmmeye alacağı tahsil edilir.

Kefil ve yabancı şahıs veya kurumlar mümessillerini takip

MADDE 57. — Kefil ve yabancı şahıs veya kurumların mümessilleri bu kanun hükümlerine göre ve aynen asıl borçluların tâbî tutuldukları usullerle takip olunur.

Ödeme emrine itiraz

MADDE 58. — Kendisine ödeme emri tebliğ olunan şahıs, böyle bir borcu olmadığı veya kısmen ödediği veya zaman aşımına uğradığı hakkında tebliğ tarihinden itibaren 7 gün içinde alacaklı tahsil dairesine ait itiraz işlerine bakan vergi itiraz komisyonu nezdinde itirazda bulunabilir. İtirazın şekli, incelenmesi ve itiraz incelemelerinin iadesi hususlarında Vergi Usul Kanunu hükümleri tatbik olunur.

Borcun bir kısmına itiraz eden borçlunun o kısmın cihet ve miktarını açıkça göstermesi lâzımdır, aksi halde itiraz edilmemiş sayılır.

İtirazda bulunan borçlu bu kanuna göre teminat gösterdiği takdirde takip muamelesi itirazlı borç miktarı için ve itiraz komisyonunca bu hususta karar verilmeye kadar durdurulur.

İtiraz komisyonu bu itirazları en geç 7 gün içinde karara bağlamak mecburiyetindedir.

İtirazında tamamen veya kısmen haksız çıkan borçludan, hakkındaki itirazın reddolunduğu miktardaki âmmeye alacağı % 10 zamlı tahsil edilir.

İtiraz komisyonlarının bu konudaki kararları kesindir.

Borcun tamamına bu madde gereğince vâkı itirazların tamamen veya kısmen reddi halinde, borçlu ret kararının kendisine tebliği tarihinden itibaren 7 gün içinde mal bildiriminde bulunmak mecburiyetindedir.

Borcun bir kısmına karşı bu madde gereğince vâkı itirazlar mal bildiriminde bulunma müddetini uzatamaz.

Mal bildirimini

MADDE 59. — Mal bildirimini, borçlunun gerek kendisinde, gerekse üçüncü şahıslar elinde bulunan mal, alacak ve haklarından borcuna yetecek miktarın, nev'ini, mahiyetini, vassfını, değerini ve her türlü gelirlerini veya haczi kabil mal veya geliri bulunmadığını ve yaşayış tarzına göre geçim kaynaklarını ve buna nazaran borcunu ne suretle ödiyebileceğini yazı ile veya sözle tahsil dairesine bildirmesidir.

Köylerde mal bildirimini, Gelir, Kurumlar vergileriyle bu vergilere tâbî şahıs ve müesseselere ait Muamele ve İstihlâk vergileri dışında kalan âmmeye borçları için köy muhtarlığına da yapılabilir.

Sözle bildirim halinde keyfiyet bir zabıtla tesbit edilir. Her iki halde bildirimin yapıldığına dair âmmeye borçlusuna pulşuz makbuz verilir.

Mal bildiriminde bulunmayanlar

MADDE 60. — Kendisine ödeme emri tebliğ edilen borçlu, 7 günlük müddet içinde borcunu ödemediği veya mal bildiriminde bulunmadığı takdirde, mal bildiriminde bulununcaya kadar, bir defaya mahsus olmak ve üç ayı geçmemek üzere hapisle tazyik olunur.

Hapisle tazyik kararı, ödeme emrinin tebliğini ve 7 günlük müddetin bitmesini

mütaakıp tahsil dairesince verilir ve en büyük mülkiye memurunun veya tevkil edeceği zatın tasdikiyle tekemmül eder.

Tekemmül eden bu kararlar Cumhuriyet Savcılığınca derhal infaz olunur.

Mal edinme ve mal artmaları

MADDE 61. — Mal bildiriminde, malı olmadığını gösteren veya borca yetecek kadar mal göstermemiş olan borçlu, sonradan edindiği malları ve gelirindeki artmaları, edinme ve artma tarihinden başlayarak 15 gün içinde tahsil dairesine bildirmeye mecburdur.

Haciz

MADDE 62. — Borçlunun, mal bildiriminde gösterilen veya tahsil dairesince tesbit edilen borçlu veya üçüncü şahıslar elindeki menkul malları ile gayrimenkullerinden, alacak ve haklarından âmmeye alacağına yetecek miktarı tahsil dairesince haczolunur.

Borçlu tarafından başkasının olduğu beyan veya üçüncü şahıs tarafından ihtiyaten haciz veya istihkak iddia edilmiş bulunan malların haczi en sonraya bırakılır.

Ancak haczolunan gayrimenkul arttırmaya çıkarılmadan, borçlu, borcun itfasına yetecek menkul mal veya vâdesi gelmiş sağlam alacak gösterirse gayrimenkul üzerinde haciz baki kalmak üzere gösterilen menkul veya alacak da haczolunur.

Şu kadar ki, bu suretle mahezuz kalan gayrimenkulün idare ve işletmesine ve hasilât ve menfaatlerine tahsil dairesi müdahale etmez.

Tahsil dairesi alacaklı âmmeye idaresi ile borçlunun menfaatlerini mümkün olduğu kadar telif etmekle mükelleftir.

Diğer hakların paraya çevrilmesi

MADDE 63. — Tahsil dairesi, borçlunun haklarını tasfiye bakımından onun haiz olduğu bütün salâhiyetleri kullanarak bir intifa hakkı veya taksim edilmemiş bir miras veya iştirak halinde tasarruf olunan bir mal hissesi gibi malların paraya çevrilebilir hale gelmesini genel hükümler dairesinde sağlar. Bu suretle paraya çevrilebilir hale gelen mallar hakkında da bu kanun hükümleri tatbik olunur.

Haciz varakası

MADDE 64. — Haciz muameleleri, tahsil dairelerince düzenlenen ve alacaklı âmmeye idaresinin mahallî en büyük memurluğınca tasdik edilen haciz varakalarına dayanılarak yapılır.

Bu varakaların şekli ve ihtiva edeceği bilgiler Maliye Vekâletince belirtilir.

Köylerde haciz

MADDE 65. — Köylerde ve Köy Kanunu tatbik edilen bucaklarda menkul mal haczi haciz varakası üzerine köy ihtiyar kurullarınca yapılır.

Bu yerlerde lüzum görülen hallerde Gelir, Kurumlar vergileri ile bu vergilere tâbi şahıs ve müesseselere ait Muamele ve istihlâk vergileri için muhtarın ve-

ya ihtiyar kurulu üyelerinden birinin huzuriyle tahsil dairesine menkul mal haczi yaptırmaya o mahallin en büyük malmemuru salâhiyetlidir.

Borçlu elinde haczedilen mallara karşı istihkak iddiaları

MADDE 66. — Borçlu, elinde bulunan bir malı üçüncü şahsın mülkü veya rehni olarak gösterdiği yahut üçüncü bir şahıs tarafından o mal üzerinde mülkiyet veya rehin hakkı iddia edildiği takdirde, haczi yapan memur bunu haciz zaptına geçirir. Keyfiyet, iddia borçlu tarafından yapılmışsa üçüncü şahsa, üçüncü şahıs tarafından yapılmışsa borçluya bildirilir.

Tahsil dairesi, haciz zaptını aldığı tarihten itibaren 7 gün içinde iddiayı reddetmediği takdirde istihkak iddiasını kabul etmiş sayılır. Üçüncü şahıs, tebliğ tarihinden itibaren 7 gün içinde itiraz etmediği takdirde istihkak iddiası dinlenmez.

İstihkak iddiası tahsil dairesince kabul edilmez veya borçlu tarafından istihkak iddiasına itiraz edilirse, 7 gün içinde mahkemeye müracaat etmesi lüzumu tahsil dairesince üçüncü şahsa bildirilir. Müddetinde dâva açılmadığı takdirde istihkak iddiasından vazgeçilmiş sayılır.

Üçüncü şahıs elinde haczedilen mallara karşı istihkak iddiaları

MADDE 67. — Haczedilen mal borçlunun elinde olmayıp da, o mal üzerinde mülkiyet veya rehin hakkı iddia eden üçüncü bir şahıs elinde ise keyfiyet, haczi yapan memur tarafından haciz zaptına geçirilir. Malın borçluya ait olduğu iddiasında bulunan tahsil dairesi keyfiyeti alacaklı âmme idaresine bildirir. Alacaklı âmme idaresi bildirme tarihinden itibaren 15 gün içinde dâva açmadığı takdirde istihkak iddiası kabul edilmiş sayılır.

Borçlu ile birlikte ikamet etmekte olan şahıslar tarafından istihkak iddiasında bulunulduğu takdirde mal borçlunun elinde sayılır.

İstihkak iddiaları ile ilgili diğer hükümler

MADDE 68. — İstihkak dâvalarına bakmaya haczi yapan tahsil dairesinin bulunduğu mahal mahkemesi salâhiyetlidir. İstihkak dâvaları diğer işlere takdimen görülür.

Dâvacı takibin tehirini istediği takdirde kendisinde mevcut delillerin maliyetine göre ve muhtemel zarara karşı kâfi teminat alınmak suretiyle takibin tehirine mahkemece karar verilebilir.

İstihkak dâvası üzerine takibin tehirine karar verilir ve neticede dâva reddolunursa, dâva mevzuunu teşkil eden mahcuz malın değerinin % 10 u tutarında tazminat hükmolunur.

Âmme idareleri arasında hacze iştirak

MADDE 69. — Her âmme idaresi, diğer bir âmme idaresi tarafından yapılan hacizlere, âmme alacağı bu haciz tarihinden önce tahakkuk etmiş olmak şartıyla, haczedilen mallardan her hangi biri paraya çevrilinceye kadar iştirak edebilir.

Hacze iştirak halinde, hacizli malın bedelinden ilk önce haczi yapan dairenin alacağı tahsil olunur. Artan hacze iştirak tarihi sırası ile, alacaklarına mahsup edilmek üzere, hacze iştirak eden dairelere ödenir.

Haczedilemiyecek mallar

MADDE 70. — Aşağıda gösterilen mallar haczedilemez :

1. Devlet malları ile hususi kanunlarında haczi caiz olmadığı gösterilen mallar;
2. Borçlunun şahsı ve mesleki için gerekli elbise ve eşyası ile, borçlu ve ailesine gerekli olan yatak takımları ve ibadete mahsus kitap ve eşyası;
3. Vazgeçilmesi kabil olmıyan mutfak takımı ve pek lüzumlu ev eşyası;
4. Borçlu çiftçi ise kendisinin ve ailesinin geçimleri için zaruri olan arazi ve çift hayvanları ve taşıtları ve diğer teferruat ve tarım aletleri; çiftçi değilse sanat ve mesleği için gerekli olan alet ve edevatı ve kitapları; arabacı, kayıkçı, hamal gibi küçük taşıt sahiplerinin ancak geçimlerini sağlıyan taşıt vasıtaları;
5. Borçlu veya ailesinin geçimleri için gerekli ise, borçlunun tercih edeceği bir süt veren mandası veya ineği veya buğday üç keçi veya koyunu ve bunların üç aylık yem ve yataklıkları;
6. Borçlu ve ailesinin iki aylık yiyecek ve yakacakları ile;
 - a) Borçlu çiftçi ise ayrıca gelecek mahsul için gerekli olan tohumluğu;
 - b) Borçlu bağ, bahçe veya meyva ve sebze yetiştiricisi ise kendisinin ve ailesinin geçimleri için zaruri olan bağ, bahçe ve bu işler için gerekli bulunan alât ve edevatı, malzemesi ve fide ve tohumluğu;
 - c) Geçimi hayvan yetiştirmeye munhasır olan borçlunun kendisinin ve ailesinin geçimleri için zaruri olan miktarda hayvan ile bu hayvanların üç aylık yem ve yataklıkları;
7. Memleketin ordu ve zabıta hizmetlerinde mâlûl olulara bağlanan emekli aylıkları ile, bu kabîl kimselerin dul ve yetimlerine bağlanan aylıklar ve ordunun hava ve denizaltı mensuplarına verilen uçuş ve dahş ikramiyeleri;
8. Bir yardım sandığı veya derneği tarafından hastalık, zaruret ve ölüm gibi hallerde bağlanan aylıklar;
9. Vücut ve sağlık üzerine ıka edilen zararlar için tazminat olarak zarar görenin kendisi veya ailesine toptan veya irat şeklinde verilen veya verilmesi gereken paralar;
10. Askerlik mâlûllerine, şehit yetimlerine verilen harb mâlûllüğü zammı ile, 1485 sayılı Kanun gereğince verilen tekel beyiyeleri;
11. Borçlunun haline münasip evi ancak evin değeri fazla ise bedelinden haline münasip bir yer alınabilecek miktarı borçluya bırakılmak üzere haczedilerek satılabilir»;
12. Harcırah Kararnamesine göre ödenen seyahat, ikamet yevmiyeleri ile zaruri masraf karşılığı olarak ödenen paralar.

Kısmen haczedilebilen gelirler

MADDE 71. — Aylıklar, ödenekler ve her çeşit ücretler, intifa hakları ve hasılatı, ilâma bağlı olmıyan nafakalar, emeklilik aylıkları, sigorta ve emeklilik sandıkları tarafından bağlanan gelirler, borçlu ve ailesinin geçimleri için tahsil edilesince lüzumlu olarak takdir edilen miktar tenzil edildikten sonra haczolunabilir. Ancak haczolunacak miktar bunların lörtte birinden aşağı olamaz.

100 lirayı aşmıyan aylık gelirlerin % 10 undan fazlası haczolunamaz.

Yetişmemiş mahsullerin haczi

MADDE 72. — Yetişmemiş her nevi toprak ve ağağ mahsulleri, yetişmeleri zamanından geriye doğru iki ay içinde haczolunabilir. Bu suretle haczedilmiş olan mahsullerin boręlu tarafından başkasına devri, haczi yapan tahsil dairesine karşı hükümsüz olup takibatın devamına engel olmaz.

Bu hüküm alacağı gayrimenkul rehni ile sağlanmış olan alacaklının, mütem-mim cüz'ü olarak gayrimenkulün yetişmemiş mahsulleri üzerinde haiz olduğu hakkı kaldırmaz. şu kadar ki, alacaklı rehnin paraya çevrilmesi için mahsullerin yetiş-mesinden önce takip isteğinde bulunmuş olmalıdır.

Haczin neticeleri

MADDE 73. — Boręlu, alacaklı âmme idaresinin muvafakatini almaksızın hacizli mallarda tasarrufta bulunamaz. Haczi koyan tahsil dairesi buna aykırı hare-ketin cezayı mucip olduğunu boręluya ihtar eder.

Haczedilmiş olan mal üzerinde üçüncü şahsın zilyedlik hükümlerine istinaden lüsünüyetle elde ettiği haklar mahfuzdur.

Hüsünüyet kaidelerine aykırı olarak hacizli mal üzerinde üçüncü şahsın elde ettiği hakların, alacaklının haczi ile o mala taallûk eden haklarını ihlâl ettiği nis-pette butlanına mahkemece hükmolunur.

Paraya çevirme

MADDE 74. — Haczedilen her türlü mallar satılarak paraya çevrilir.

Satıştan elde edilen bedelden, takip masrafları ve takip edilen âmme alacağı düşüldükten sonra geriye kalan kısım boręlunun ödeme zamanı gelmiş veya muac-celiyet kesbetmiş boręlarına mahsup edilir ve artanı, hacze iştirak etmiş başka da-ire yoksa boręluya verilir, hacze iştirak etmiş başka daire varsa, artan kısımdan evvelâ bu dairelerin alacakları ayrıldıktan sonra, bakiyesi boręluya verilir.

Satıştan elde edilecek bedelin âmme alacağından önce ödenmesi gereken borę-larla, takip giderlerini geçmiyeceği kesin olarak biliniyorsa, hacizli malın satışını tahsil dairesi tehir edebilir. şu kadar ki, alacağı âmme idaresi alacağından ön-ce gelenlerin takip hakları mahfuzdur.

Aciz hali

MADDE 75. — Yapılan takip sonunda, boręlunun haczi caiz malı olmadığı veya bulunan malların satış bedeli borcunu karşılamadığı takdirde boręlu aciz ha-linde sayılır.

Yapılan takip safhalarıyla bakiye borę miktarı bir aciz fişinde gösterilerek aciz hali tesbit olunur.

Aczin neticeleri

MADDE 76. — Aciz halindeki boręlu hakkında teminat ve faiz aranmadan 48 nci madde hükmü tatbik olunabilir.

Alacaklı tahsil dairesi aciz halindeki boręlunun malî durumunu zaman aşımı süresi içinde devamlı olarak takip eder.

İkinci Bölüm*Menkul malların haczi ve satışı**Menkul malların haczi*

MADDE 77. — Her türlü menkul mallar cins ve nevileri, vasıfları, alâmetleri, sayı ve miktarları ve tahmin edilen değerleri haciz zaptında tesbit edilmek suretiyle haczolunur.

Haciz sırasında bulunacaklar ve haciz zaptı

MADDE 78. — Haciz sırasında borçlu veya zilyed veya bunların; vekilleri, işçi, müstahdem veya aileleri efradından birisi kendilerini temsilen bulunur. Bunlar haciz yerinde bulunmaz veya o sırada bulundurulmaları sağlanamazsa gıyapta haciz yapılır. Gıyapta yapılan hacizlerde zabıta memuru veya muhtar veya ihtiyar kurulu üyelerinden biri veya borçlunun veya zilyedin komşularından iki kişi hazır bulundurulur.

Tanzim edilen haciz zaptında, hacze esas olan haciz varakasının tarih ve numarası, haczin yapıldığı yer, gün ve saat, haczedilen malların neler olduğu, tahmin edilen değerleri, haciz sırasında bulunan kimseler, varsa üçüncü şahısların iddiaları ve sair lüzumlu hususlar belirtilir, hazır bulunanlarca imzalanarak haciz işi tamamlanır.

Gıyapta yapılan hacizlerde zaptın bir örneği borçlu veya zilyede derhal tebliğ olunur.

Güneş battıktan doğuncaya kadar ve tatil günlerinde haciz yapılamaz. Tatil günlerinde veya geceleri çalışılan yerlerde yapılacak hasılat haczi ile borçlunun mal kaçırdığının anlaşıldığı haller bu hükümden müstesnadır.

Üçüncü şahıslardaki menkul malların, alacak ve hakların haczi

MADDE 79. — Hâmiline yazılı olmıyan veya cirosu kabil senede dayanmıyan alacaklar ile, maaş, ücret, kira vesaire gibi her türlü hakların ve fiilen zabıt tanzimi suretiyle haczi kabil olmıyan üçüncü şahıslardaki menkul malların haczi, borçlu veya zilyed olan veyahut alacak ve hakları ödemesi gereken hakiki, hükmi şahıslara, kurumlara haciz keyfiyetinin tebliği suretiyle yapılır.

Borçlunun alacağı veya üçüncü şahıstaki bir malı haczedilip de üçüncü şahıs, borcu olmadığı veya malın yedinde bulunmadığı veya haczin tebliğinden evvel borç ödenmiş veya mal istihlâk edilmiş yahut kusuru olmaksızın telef olmuş veya alacak borçluya veya emrettiği yere verilmiş olduğu gibi bir iddiada ise keyfiyeti, haczin kendisine tebliğinden 7 gün içinde tahsil daresine yazılı beyanla bildirmeye mecburdur. Bildirmediği takdirde mal elinde ve borç zimmetinde sayılır ve hakkında bu kanun hükümleri tatbik olunur.

Menkul malların aynen teslimi mümkün olmadığı takdirde değeri ödenir. Üçüncü şahısların genel hükümler gereğince asıl borçluya rücu hakları mahfuzdur.

Zor kullanma

MADDE 80. — Haciz tatbikında istendiği takdirde, kilitli ve kapalı mahallerin açılması ve her türlü eşyanın gösterilmesi mecburidir.

Gerekirse bu yerler zorla açtırılır, kilit ve her türlü tertipler kırılabilir. Hac-

zolanan malların zorla alınmasında hal ve durumun gerektirdiği her türlü zora baş vurulabilir.

Borçlunun üzerinde haczi kabil kıymetli mallar bulunduğu ve kendisi bunları rızasıyla teslim etmediği veya üzerinde sakladığı takdirde şahsına karşı da zor kullanılır.

Hacizde değerlendirme

MADDE 81. — Haczedilen mallara haczi yapan memur tarafından değer biçilir, borçlunun müracaatı üzerine veya tahsil dairesince lüzum görüldüğü takdirde yeniden bilirkişiye değer biçilir.

Haczedilen menkul malların korunması

MADDE 82. — Haczedilen para, kıymetli maden, mücevher, ticari senet, hisse senedi ve tahvil gibi menkul mallar kaybolmalarını ve değiştirilmelerini önleyecek tedbirler alınarak tahsil dairelerince muhafaza olunur.

Sair menkul mallar uygun bir yerde muhafaza altına alınır veya güvenilir bir şahsa veyahut güvenilir bir şahsın kefaleti altında borçlunun veya zilyedin kendisinde bırakılır.

Menkul malları koruyacak olanların mecburiyet ve mesuliyetleri

MADDE 83. — Borçlular, zilyedler, güvenilir şahıslar 82 nci madde gereğince kendilerine bırakılan malları, alacaklı âmme idarelerince yapılacak ilk talep üzerine derhal ve kendilerine teslim edildiği zamandaki durumları ile geri vermek mecburiyetindedirler.

Bu mecburiyeti yerine getirmiyenler, haklarında yapılacak ceza takibinden başka, bu malların kendilerine atfolunamayacak bir sebepten dolayı telef veya zayi olduğunu ispat edemedikleri takdirde, geri verilmiyen malların değerleri tutarınca borçlu sayılıp bu kanun hükümleri gereğince takip olunurlar.

Menkul malların satışı

MADDE 84. — Menkul mallar tahsil dairelerince, köylerde ihtiyar kurullarınca haciz yapıldığı tarihin üçüncü gününden itibaren üç ay içinde satışa çıkarılır.

Bozulma, çürüme ve benzeri sebeplerle muhafazasına imkân olmıyan veyahut beklediği takdirde mühim bir değer düşüklüğüne uğraması muhtemel bulunan malların paraya çevrilmesine derhal başlanabilir.

Satış şekli, artırma ve ilân

MADDE 85. — Menkul mallar satış mûtat olan belli bir yerde tahsil dairelerince açık artırma ve peşin para ile satılır. Mûtat satış mahalline naklin külfetli veya mahallinde satışın daha muvafık olduğu ahvalde borçlunun da rızasıyla, tahsil dairesi satış mahallinde yapabilir. Satılığa çıkarılan mal artırma sonunda, üç defa bağırıldıktan sonra en çok artırana ihale edilir.

Gerekli hallerde artırmanın yapılacağı yer, gün ve saat, satılacak malların nevi ve evsafı önceden ilân olunur.

İlânın şekli, artırmanın tarzı, yeri ve günü alacaklı âmme idaresinin ve borçlunun menfaatine en uygun gelen şekil göz önünde tutularak alacaklı âmme idaresince tesbit olunur.

Satılan mal, bedeli alınmadan teslim edilmez. Tahsil dairesi mal bedelinin ihale gününü takip eden günden itibaren üç gün içinde ödenmesi için mühlet verebilir.

Bir kısım malların satışı ile âmmeye alacağı karşılandığı takdirde geriye kalan malların satışından vazgeçilir ve bunlar üzerindeki haciz kaldırılır.

Müşterinin malı almaktan vazgeçmesi

MADDE 86. — Müşteri malı almaktan vazgeçer veya verilen mühlet içinde bedelin tamamını vermezse mal ikinci defa arttırmaya çıkarılır ve en çok artırana ihale olunur. Mal birinci defa kendisine ihale olunan kimseden, iki ihale arasındaki fark ve diğer zararlar ve % 5 faiz, veya ikinci ihalede talip çıkmaması sebebiyle ihale yapılamadığı takdirde birinci ihale bedeli ve diğer zararlar ve % 5 faiz, ayrıca bir hüküm alınmasına hacet kalmaksızın bu kanun hükümlerine göre tahsil edilir ve o mal için idarece yapılan her nevi masraflar alınmak suretiyle mal kendisine terk olunur. Mal bedeli ihale yapılan şahıstan tahsil edilemediği müddetçe asıl borçlunun borçlu sıfatı devam eder.

Satılamıyan menkul mallar

MADDE 87. — Haczedilen menkul mallara verilen bedel 81 nci maddede tesbit olunan değer % 75 inden aşağı olursa veya hiç alıcı çıkmazsa, ilk artırma tarihinden başlayarak 15 gün içinde uygun görülen zamanlarda bu mallar tekrar satışa çıkarılır. Bu ikinci artırmada verilen bedel ne olursa olsun satış yapılır.

Menkul mallar yerinde veya başka yere götürüldüğü halde yine satılmaz veya taşıma giderlerinin çokluğu yüzünden başka yere götürülmesi uygun görülmezse yukardaki 15 günlük sürenin bitmesinden itibaren 6 ay içinde pazarlıkla satılır. Bu suretle de satılamadığı takdirde haczedilen mallar borçluya geri verilebilir.

Üçüncü Bölüm

Gayrimenkul malların haczi ve satışı

Gayrimenkul malların, gemilerin haczi

MADDE 88. — Her türlü gayrimenkul malların, gemilerin haczi sicillerine işlenmek üzere haciz keyfiyetinin tapuya veya gemi sicillerinin tutulduğu daireye tebliğ edilmesi suretiyle yapılır.

Gayrimenkul haczi, bunların hasılat ve menfaatlerine de şâmindir. Ancak borçlunun başkaca bir geliri yoksa kendisinin ve ailesinin geçimleri için kâfi miktarda mahsulden veya satıldıkça bedelinden münasip miktarı borçluya bırakılır.

Alacaklı tahsil dairesi, haczedilen gayrimenkul ve gemilerin idaresi ve işletilmesi, menfaat ve hasılatın toplanması için gereken tedbirleri alır.

Haczin rehinli alacaklılara bildirilmesi

MADDE 89. — Gayrimenkul haczinde, gayrimenkul kendilerine rehnedilmiş olan alacaklılara tapu dairesince hacizden haber verilir.

Satış ve satış komisyonları

MADDE 90. — Gayrimenkuller, satış komisyonlarınca açık artırma ile satılır. Satış komisyonu, il ve ilçelerde en büyük mal memurunun veya tevkil edeceği zâtın reisliği altında belediye meclisi tarafından kendi âzası arasından seçilmiş bir zat ile alacaklı âmme idaresinin salâhiyetli bir memurundan ve gayrimenkulün bulunduğu yer tapu sicil muhafızından teşekkül eder.

Gayrimenkullere değer biçme

MADDE 91. — Satışa çıkarılacak gayrimenkullere bilirkişinin mütalâası alınmak suretiyle satış komisyonu tarafından rayiç değer biçilir.

Gayrimenkullerin satış şartnamesi

MADDE 92. — Tahsil dairesi, satılacak gayrimenkul için aşağıdaki kayıtları ihtiva eden bir şartname tanzim eder :

1. Gayrimenkul malikinin adı, soyadı ve adresi;
2. Gayrimenkulün bulunduğu mahalle, sokak ve kapı numarası, durumu ve hususi vasıfları;
3. Gayrimenkulün artırmaya esas olarak biçilen rayiç değeri;
4. % 7,5 nispetindeki teminat tutarı;
5. Gayrimenkul üzerindeki henüz vâdesi gelmemiş rehinler hakkında gerekli bilgilerle, satışın, gayrimenkul üzerindeki irtifak hakları, gayrimenkul mükellefiyetleri, ipotekler, ipotekli borç senetleri, irat senetleriyle birlikte yapılacağı;
6. Gayrimenkulün rehni suretiyle sağlanmış muaccel borçlar varsa bunların müşteriye devredilmeyip satış bedelinden tercihan ödeneceği;
7. Ne gibi giderlerin alıcıya ait olacağı.

Gayrimenkul satışında ilân

MADDE 93. — Alacaklı tahsil dairesi gayrimenkul satışını, artırma tarihinden en az 15 gün önce başlamak şartıyla ilân eder. İlânların yer, müddet ve şekillerine ait umumi esaslar Maliye Vekâ'letince tâyin olunur.

İlânda, satışın yapılacağı yer, gün, saat ve satılacak gayrimenkulün durumu ile vasıfları gösterilir.

İlânın birer örneği, borçluya, vekil veya mümessiline ve gayrimenkulün tapu sicilinde hakkı kayıtlı bulunanlardan adresi belli olanlara tebliğ olunur.

Gayrimenkul mallarda artırma ve ihale

MADDE 94. — Artırmaya iştirak edeceklerden gayrimenkule biçilmiş rayiç değerinin % 7,5 u nispetinde 10 ncü maddenin 1 ilâ 4 ncü bendlerinde yazılı teminat alınır.

Gayrimenkul artırma sonunda, üç defa bağırıldıktan sonra en çok artırana ihale olunur. Şu kadar ki, artırma bedeli gayrimenkul için biçilmiş olan değerinin % 75 ini bulmak lâzımdır. Şayet âmme alacağına ruçhanı olan diğer alacaklar bu gayrimenkul ile temin edilmiş ise, artırma bedelinin, bu suretle ruçhanı olan alacakların tutarından fazlaya çıkması ve yapılmış ve yapılacak masrafları da karşılaması şarttır.

Gayrimenkulün rehni suretiyle sağlanmış muaccel borçlar alıcıya devredilmez, satış bedelinden ödenir.

Haczedilen gayrimenkullerin ayrılması mümkün olup da bir kısmının bedeli âmme alacağını karşılamaya yettiği takdirde, borçlu yazı ile istemedikçe artan kısım satılmaz. Gerekirse tapu dairesine satılacak kısım tefrik ettirilir.

İhale kararının bir örneği borçluya veya vekil veya mümessiline ve gayrimenkulün tapu sicilinde hakkı kayıtlı bulunanlardan adresi belli olanlara tebliğ olunur

Artırmanın uzatılması

MADDE 95. — Artırmada yukardaki maddede yazılı miktar elde edilmemiş ise, en çok artıranın taahhüdü baki kalmak şartıyla artırma 7 gün daha uzatılır, 7 nci günü aynı saatte gayrimenkul en çok artırana ihale edilir. Evvelce yapılan ilânda bu hususlar belirtilir. Şu kadar ki, ruçhanlı alacaklı bulunduğu takdirde ihale bedelinin ruçhanlı alacakla birlikte masrafları da aşması şarttır, aşmazsa satış yapılmaz.

İhalenin yapılamaması

MADDE 96. — Artırmalarda istekli çıkmadığı veya teklif edilen bedel 95 nci maddede yazılı olduğu üzere ruçhanlı alacakla, masrafları aşmadığı takdirde âmme idaresince teferruğ edilinceye kadar gayrimenkul üzerindeki haciz devam eder.

Bu müddette tahsil dairesine her hangi bir istekli müracaat ettiği takdirde, bu müracaat alacaklı âmme idaresince uygun görülme şartıyla, satış için 7 günlük bir ilân yapılarak gayrimenkul 95 nci madde hükümleri dairesinde en çok artırana ihale olunur. Gayrimenkul teferruğ edilinceye kadar bir istekli çıkmadığı takdirde tahsil dairesi mahcuz malı uygun gördüğü zamanlarda satışa çıkarabilir. Bu takdirde satış ve ilân hakkında yukardaki hükümler ve ihale için de 95 nci madde hükümleri tatbik olunur.

Gayrimenkul satış bedelinin tahsili

MADDE 97. — Gayrimenkul kendisine ihale olunan kimse derhal veya verilen mühlet içinde parayı vermezse ihale kararı feshedilir ve gayrimenkul, satış komisyonunca hemen 7 gün müddetle artırmaya çıkarılır. Bu artırmayı alâkadarlara tebliğe hacet olmayıp yalnız ilânla iktifa olunur ve en çok artırana ihale edilir.

Birinci defa kendisine ihale yapılan kimse iki ihale arasındaki farktan ve diğer zararlardan mesuldür. İhale farkı ve geçen öinlerin faizi ayrıca hükme hacet kalmaksızın teminattan mahsubu yapıldıktan sonra bakiyesi tahsil dairesince tahsil olunur. Faiz % 5 ten hesap olunur. Aradaki farkın âmme alacağını aşan miktarını bundan mesul olan şahıstan tahsil edebilmek üzere malı satılan âmme borçlusuna dairece bir vesika verilir.

Gayrimenkullerin teferruğu ve geri verilmesi

MADDE 98. — İkinci artırma tarihinden başlayarak bir yıl içinde gayrimenkul en az bir kere daha satışa çıkarıldığı halde satılmasına imkân bulunmadığı takdirde gayrimenkul alacaklı âmme idaresinin talebi üzerine ve satış komisyonu kararıyla âmme idaresince teferruğ edilebilir. Teferruğ bedeli, gayrimenkulün biçilen rayiç değerinin % 50 sidir.

Teferruğ muamelesinin ikmalini mütaakıp, takip ve teferruğ masrafları düşüldükten sonra artan bedel borca mahsup edilir. Teferruğ edilen gayrimenkul

teferruğ kararı tarihinden itibaren bir yıl müddetle satışa çıkarılamaz.

Borçlu satış komisyonunun teferruğ kararı tarihinden başlayarak bir yıl içinde âmmeye alacağını, gecikme zamları ile birlikte ödediği takdirde gayrimenkul kendisine geri verilir. Ferağ masrafı borçluya aittir.

Teferruğ kararı verilmeden evvel biçilen rayiç bedelin % 75 i veya fazlasıyla hariçten tâlip çıkarsa alacaklı âmmeye idaresi teferruğdan vazgeçer.

İhalenin neticesi fesih ve tescil

MADDE 99. — Satış komisyonu tarafından gayrimenkul kendisine ihale edilen alıcı o gayrimenkulün mülkiyetini iktisap etmiş olur. İhalenin feshi gayrimenkulün bulunduğu yerin icra tetkik merciinden şikâyet yoluyla istenebilir. İhalenin ilgililere tebliği tarihi şikâyet için muayyen olan 7 günlük müddete başlangıç sayılır. Tetkik merciinin vereceği karar 10 gün içinde temyiz olunabilir. Temyiz talebini Temyiz İcra ve İflâs Dairesi tetkik eder. İhale edilen malın değeri iki bin lirayı aştığı takdirde murafaa istenebilir. İhalenin feshi veya kaydın tasihli hakkında başkaca mahkemeye veya idari kaza mercilerine müracaat olunamaz. Tescil için tapu dairesine yapılacak tebligat şikâyet için muayyen müddetin geçmesinden ve eğer şikâyet edilmişse şikâyetin intacından sonra yapılır.

Dördüncü Bölüm

İflâs yoluyla takip ve konkordato

İflâs yoluyla takip

MADDE 100. — Âmmeye alacaklarının tahsili için İcra ve İflâs Kanunu hükümleri dairesinde âmmeye borçlusunun iflâsı istenebilir.

İflâs dairesi, âmmeye alacaklarının iflâs masasına geçirilmesini temin için, hakkında iflâs açılan kimseleri ve basit ve âdi tasfiye şekillerinden hangisinin tatbik edileceğini bulunduğu yerdeki âmmeye idarelerine zamanında bildirmeye mecburdur.

Konkordato

MADDE 101. — Âmmeye idaresi tarafından iflâs talebinde bulunulsa dahi tasdik edilen konkordato âmmeye alacakları için mecburi değildir.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Zaman aşımı, terkin, yasaklar ve cezalar ve son hükümler

Birinci Bölüm

Zaman aşımı ve terkin

Tahsil zaman aşımı

MADDE 102. — Âmmeye alacağı, vâdesinin rasladığı takvim yılını takip eden takvim yılı başından itibaren 5 yıl içinde tahsil edilmezse zaman aşımına uğrar.

Para cezalarına ait hususi kanunlarındaki zaman aşımı hükümleri mahfuzdur.
Zaman aşımından sonra mükellefin rızasıyla yapacağı ödemeler kabul olunur

Zaman aşımının kesilmesi

MADDE 103. — Aşağıdaki hallerde tahsil zaman aşımı kesilir :

1. Ödeme;
2. Haciz tatbiki;
3. Cebren tahsil ve takip muameleleri sonucunda yapılan her çeşit tahsilât,
4. Ödeme emri tebliği;
5. Mal bildirimi, mal edinme ve mal artmalarının bildirilmesi;
6. Yukardaki 5 sırada gösterilen muamelelerden her hangi birinin kefile veya yabancı şahıs ve kurumlar mümessillerine tatbiki veya bunlar tarafından yapılması;
7. İhtilâflı âmme alacaklarında kaza mercilerince bozma kararı verilmesi;
8. Âmme alacağının teminata bağlanması;
9. Kaza mercilerince icranın tehirine karar verilmesi;
10. İki âmme idaresi arasında mevcut bir borç için alacaklı âmme idaresi tarafından borçlu âmme idaresine borcun ödenmesi için yazı ile müracaat edilmesi.

Kesilmenin rasladığı takvim yılını takip eden takvim yılı başından itibaren zaman aşımı yeniden işlemeye başlar. Zaman aşımının bir bozma kararıyla kesilmesi halinde zaman aşımı başlangıcı veyâ vâde gününün rasladığı; âmme alacağının teminata bağlanması veya icranın kaza mercilerince durdurulması hallerinde zaman aşımı başlangıcı teminatın kalktığı ve durma süresinin sona erdiği tarihin rasladığı; takvim yılını takip eden takvim yılının ilk günüdür.

Zaman aşımının işlememesi

MADDE 104. — Borçlunun yabancı memlekette bulunması, hileli iflâs etmesi veya terekesinin tasfiyesi dolayısıyla hakkında takibat yapılmasına imkân yoksa bu hallerin devamı müddetince zaman aşımı işlemmez.

Zaman aşımı, işlememesi sebeplerinin kalktığı günün bitmesinden itibaren başlar veya durmasından evvel başlamış olan cereyanına devam eder.

Tabii âfetler sebebiyle terkin

MADDE 105. — Yangın, yer sarsıntısı, yer kayması, su basması, kuraklık, don, zararlı hayvan ve haşarat istilâsı ve bunlara beziyen âfetler yüzünden zarara mâruz kalan varlıklarının ve mahsullerinin en az üçte birini kaybedenler adına tahakkuk ettirilmiş ve âfetlerin zarar verdiği gelir kaynakları ile ilgili âmme alacakları İcra Vekilleri Heyeti kararıyla kısmen veya tamamen terkin olunur.

Bu madde hükmünden faydalanmak için âfetin vukuu tarihinden itibaren 6 ay içinde ilgili âmme idaresine yazı ile müracaat edilmesi şarttır.

Bu madde şümulüne giren bir zararın mevcut olup olmadığı mahallî il veya ilçe idare kurullarınca, zararın derecesi, Maliye Vekâletince genel olarak belirtilecek esaslar dâhilinde ilgili âmme idarelerince tesbit olunur.

Vergi Usul Kanunu mevzuuna giren âmme alacakları hakkında mezkûr kanunun 105 nci maddesi hükümleri tatbik olunur.

Tahsil imkânsızlığı sebebiyle terkin

MADDE 106. — Yapılan takip sonunda tahsili imkânsız veya tahsili için yapı-

lacak giderlerin alacaktan fazla bulunduğu anlaşılan 25 liraya kadar (25 lira dâhil) âmme alacakları, âmme idarelerinde terkin salâhiyetini haiz olanlar tarafından terkin olunur.

Terkin salâhiyetini haiz olanlar bu salâhiyetlerinin tamamını veya bir kısmını mahallî makamlara bırakabilirler.

İkinci Bölüm

Yasaklar ve cezalar

Sırrın ifşası

MADDE 107. — Bu kanunun tatbikında vazifeli bulunan kimseler, bu vazifeleri dolayısıyla âmme borçlusunun ve onunla ilgili kimselerin şahıslarına, mesleklerine, işlerine, muamele ve hesap durumlarına ait öğrendikleri sırlarla, gizli kalması lâzımgelen diğer hususları ifşa ettikleri takdirde 2 aydan 6 aya kadar hapis cezası ile cezalandırılırlar.

Bu sınırları kendileri veya başkaları için menfaat temini maksadı ile ifşa edenler beş aydan iki seneye kadar hapis cezası ile cezalandırılır ve bu suçun failleri ile birinci fıkradaki suçun mükerrirlerinin bir daha Devlet hizmetinde kullanılmamalarına karar verilir.

Artırmalara katılamıyacak ve artırmalardan mal satınalamıyacak olanlar

MADDE 108. — Bu kanunun tatbikında vazifeli bulunan kimseler, bu kanun gereğince paraya çevrilecek malların arttırmasına ne kendi adlarına, ne de diğer kimseler ad ve hesabına iştirak edemiyecekleri ve bu artırmalardan mal satınalamıyacakları gibi, bu malları üçüncü şahıslar vasıtasıyla veya üçüncü şahıslara satınaldırıp onlardan beş sene müddetle teferruğ suretiyle dahi satınalmazlar. Bu memnuiyet, bunların eşlerine ve üçüncü dereceye kadar (bu derece dâhil) kan ve sıhrî hısımlarına da şâmilidir. Bu memnuiyet hilâfına yapılan ihalelerin 99 ncu maddeye göre feshi istenebilir.

Bu madde hükmüne aykırı hareket edenler üç aydan üç yıla kadar hapis ve altı aydan üç yıla kadar memuriyetten mahrumiyet cezası ile cezalandırılırlar.

Takdir muamelelerine ve kararlara iştirak edemiyecek olanlar

MADDE 109. — Bu kanunun tatbikında satış komisyonu reis ve âzasıyla, bilirkişiler ve yine bu kanunun tatbiki münasebetiyle kendilerine intikal edecek hâdiselerin karara bağlanmasında itiraz komisyonları reis ve âzası :

1. Kendilerine, nişanlılarına ve boşanmış olsalar bile eşlerine;
 2. Kan veya sıhrî usul ve furuuna, evlâtlığına veya kendisini evlât edinene yahut kan hısımlığında üçüncü (bu derece dâhil), sıhrî hısımlıkta bu hısımlığı meydana getiren evlenme ortadan kalkmış olsa bile üçüncü (bu derece dâhil) dereceye kadar olan civar hısımlarına;
 3. Kanuni temsilcisi veya vekili bulundukları kimselere;
- ait işlerin takdir muamelelerine ve bu işler hakkında verilecek kararlara iştirak edemezler.

Âmme alacağının tahsiline engel olanlar

MADDE 110. — Âmme alacağının tahsili için hakkında takip muamelelerine başlanan borçlu kısmen veya tamamen tahsile engel olmak veya tahsili zorlaştırmak maksadiyle mallarından bir kısmını veya tamamını:

1. Mülkünden çıkararak, telef ederek yahut değerden düşürerek gerçek surette;
2. Gizliyerek, kaçıarak muvazaa yolu ile başkasının uhdesine geçirerek veya aslı olmyan borçlar ikrar ederek, yahut alındılar vererek gerçeğe aykırı surette, varlığını yok eder veya azaltır ve geri kalan mallar borcu karşılamaya yetmezse üç aydan üç yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılır ve tevellüt eden zarar az ise verilecek ceza yarısına kadar indirilerek, eğer pek fahiş ise yarısına kadar artırılarak hükmolunur.

Gerçeğe aykırı bildirimde bulunanlar

MADDE 111. — Bu kanuna göre istenen mal bildirimini gerçeğe aykırı surette yapanlarla, yaşayış tarzları mal bildirimine uymayanlar sulh işlerine bakan mahkemelerce bir aydan bir seneye kadar hapis ile cezalandırılırlar.

Mal edinme ve artmalarını bildirmiyenler

MADDE 112. — Usulü dairesinde mal bildiriminde bulunduktan sonra, edinilen mallarla, her türlü mallarında, kazanç ve gelirlerinde olan artmaları 61 nci madde hükümleri gereğince zamanında bildirmemek suretiyle âmme alacağının tahsilini engellemiş veya zorlaştırmış olanlar sulh işlerine bakan mahkemelerce bir aydan bir seneye kadar hafif hapis cezası ile cezalandırılırlar.

Âmme borçlusuna ait ellerinde bulundurdıkları malları bildirmiyenler

MADDE 113. — Âmme borçlusuna ait ellerinde bulundurdıkları malları 55 nci maddenin son fıkrası gereğince yapılan talebe rağmen bildirmiyenler sulh işlerine bakan mahkemelerce 15 günden 6 aya kadar hafif hapis cezasıyla cezalandırılırlar.

İstenecek bilgileri vermiyenler

MADDE 114. — Kendisine ödeme emri tebliğ olunan ve malı olmadığı yolunda bildirimde bulunan âmme borçluları bu bildirim ile birlikte veya bildirim tarihinden itibaren 15 gün içinde :

1. En son kanuni ikametgâh ve iş adreslerini;
2. Varsa devamlı mükellefiyetleri bulunan diğer tahsil dairelerini ve âmme idarelerini ve bunlardaki hesap ve kayıt numaralarını bildirmek, nüfus kayıt suretini vermek mecburiyetindedirler.

Bu vazifeyi makbul bir özre dayanmadan zamanında yerine getirmiyenler sulh işlerine bakan mahkemelerce bir aya kadar hafif hapis veya 100 liraya kadar hafif para cezası ile cezalandırılırlar.

Suçların takibi

MADDE 115. — 110 ilâ 114 ncü maddelerde yazılı suçlar, alacaklı âmme idaresinin o mahaldeki en büyük memurunun ihbarı üzerine Cumhuriyet savcılığı tarafından takip olunur.

Bu suçlar bir hükmi şahsın idare ve muamelelerini görme sırasında işlenmiş

ise ceza, hükmi şahsın ortaklarından, mümessil ve vekillerinden, tasfiye memurlarından idare meclisi reis ve âzasından, murakıp ve müfettişlerinden veya müstahdemlerinden muameleyi yapmış olanlar hakkında hükmolunur.

Üçüncü Bölüm

Son hükümler

Kaldırılan kanun ve hükümler

MADDE 116. — Aşağıda yazılı kanun ve hükümler yürürlükten kaldırılmıştır:

1. 5 Ağustos 1325 tarihli Tahsili Emval Kanunu;
2. 2 Şaban 1327 tarihli Tahsili Emval Kanununun 11 ve 17 nci maddelerine müzeyyel fıkaraat hakkındaki 18 Kânunusani 1331 tarihli Kanun;
3. 26 . VI . 1332 tarihli Maadin Nizamnamesinin 57 nci maddesi;
4. 19 Teşrinisani 1336 tarihli ve 48 sayılı Kanun;
5. 1 Teşrinievvel 1337 tarih ve 156 sayılı Kanun ile 26 . I . 1939 tarih ve 3586 sayılı Kanunun 2 nci maddesi;
6. 20 . V . 1933 tarih ve 2184 sayılı Kanun;
7. 23 . XII . 1934 tarih ve 2656 sayılı Kanun;
8. 4 . VII . 1934 tarih ve 2560 sayılı Kanunun 2 nci maddesi;
9. 4 . VII . 1934 tarih ve 2566 sayılı Kanunun 12 nci maddesi;
10. 23 . XII . 1935 tarih ve 2871 sayılı Kanunun 6 nci maddesinin son fıkrası;
11. 21 . VIII . 1940 tarih ve 3911 sayılı Kanun ve bu kanunun 3 nci maddesi ile ilga edilen suveri tahsiliyesi bir kanunu mahsus ile muayyen olmıyan tekâlif ve riisum hakkındaki 12 Kânunusani 1331 tarihli Kanun;
12. 7 . VI . 1949 tarih ve 5432 sayılı Vergi Usul Kanununun 103 nci maddesinin son fıkrasının (Mükellefin yapacağı vergi ödemeleri kabul olunmaz) hükmü ile 352 nci maddesi ve 377 nci maddesinin teminat olarak alınacak mallara ait hükümleri;
13. İcarat ve mukataatı vakfiyenin vergi ile birlikte tahsiline dair 27 Rebiulevvel 1331 tarihli Kanunu muvakkat ile bu kanunu muaddil 16 Ramazan 1332 ve 26 Temmuz 1330 tarihli Kanun;
14. Kanunların, vergi, resim ve harcların tahsil gecikme zammına ve tahsil zaman aşımına mütaallik hükümleri.

Tahsili Emval Kanununa göre başlamış takipler

GEÇİCİ MADDE 1. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten evvel Tahsili Emval Kanununa göre başlamış takiplere ait mütaakıp muameleler bu kanunun hükümleri dairesinde cereyan eder.

Bu kanunun neşri tarihinde gecikme zammına tâbi olmıyan âmme alacakları

GEÇİCİ MADDE 2. — Bu kanunun 51 nci maddesindeki gecikme zamları, halen gecikme zammına tâbi olmıyan muaccel âmme alacaklarından bu kanunun neşri tarihinde ödenmemiş olanların, neşir tarihinden itibaren altı ay içinde ödenmeyenleri hakkında da tatbik olunur.

Bu kanuna göre takip edilecek vakıf mukataa ve müecceleleri

GEÇİCİ MADDE 3. — Vakıflar İdaresince tahakkuk ettirilip mükelleflerine şahsan veya bulunamadıkları takdirde ilânen, tebliğ olup da tebliğ tarihinden itibaren 10 gün içinde ödenmiyen vakıf mukataa ve müecceleleri hakkında da bu kanun hükümleri tatbik olunur.

Yürürlük

MADDE 117. — Bu kanun 1 Ocak 1954 tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütmeye memur olanlar

MADDE 118. — Bu kanun hükümlerini İcra Vekilleri Heyeti yürütür.

23 Temmuz 1953

<i>Riyaseti Cumhura yazılan tezkerenin tarih ve numarası</i>	:	22 . VII . 1953 ve 1/464
<i>Bu kanunun ilânının Başvekâlete bildirildiğine dair Riyaseti Cumhurdan gelen tezkerenin tarih ve numarası</i>	:	23 . VII . 1953 ve 4/396
<i>Bu kanunun görüşmelerini gösteren tutanakların cilt ve sayfa numaraları</i>	:	Cilt Sayfa 17 201 24 780,866:871,872:901,922:934,937, 941,944,976:979

[Birleşim : 112,113 — 286 sıra sayılı Basmayazı 112 nci Birleşim Tutanağına bağlıdır.]